

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LV (49)

Štev. (Nº) 4

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

25 de enero - 25. januarja 1996

Podlost političnih hujskačev

V sosednji Italiji zadnje mesece opažamo razločnejše obrise načrtne politične gonje proti Sloveniji. Italijanski politiki so verjetno pričakovali, da se bodo brez velikega truda znebili nadležnih mednarodnih pogodb, za katere so naši državni že priznali nasledstvene pravice. Ker pa ni bilo tako, so tistemu delu svojega političnega prizorišča, ki se po provinenci in sedanji politični usmeritvi ne more ravno pohvaliti z vrednotami, značilnimi za demokracijo, pustili proste roke, da skuša čim temeljiteje izničiti ugled slovenskega naroda ter ga izenačiti z najtemnejšimi silami svetovne polpreteklosti. Če ne bi bilo tako, bi se italijanska vlada postavila v bran zgodovinske resnice ter ne bi neprizadeto opazovala podle politične gonje, ki si jo privoščijo del njihovih parlamentarnih predstavnikov in italijansko javno tožilstvo.

Seveda pa to ne pomeni, da nasprotujemo iskanju resnice o krvavih dogodkih, ki so dve sosedji za vedno povezali. Tudi v Sloveniji se večina zaveda, da moramo v demokratični državi presoditi nekdanjo oblast partijskega enoumja (ta je bila v naše okolje presajen tujek), ki je po vojni iz ideoloških vzgibov načrtno ubijala svoje nasprotnike.

Slovenci nismo preganjali drugih nasedov. Drugače bi bilo zelo težko pojasniti zgodovinsko resnico, da smo morda edini med še živečimi narodi, ki smo konec 20. stoletja pristali samo na eni tretjini nekdanjega poselitvenega ozemlja. Toda kot narod, ki je v svoji več kot tisoletni zgodovini doživel več grozot kot lepega in so

tudi zaradi italijanskega nasilja na njegovem krhkem telesu ostale nikoli zaceljene rane, ne moremo in ne smemo pozabiti na svoj ponos, ki nam veleval: Slovenci nismo drugim narodom storili nič žalega in se zato nimamo za kaj opravičevati! Zato našim sosedom toplo svetujemo, da za nekatere svoje politike in visoke državne uradnike priredijo krajšo uro moderne zgodovine ter jo združijo s potovanjem po deželah, kjer je italijanski fašizem med vojnama in vse do svojega padca pobijal, mučil, preseljeval, raznarodoval, skratka počel vse, da bi slovenstvo popolnoma izkoreninil.

Slovenska demokratična javnost se ne izogiba presoji dogodkov, ki so po vojni tako tragično zaznamovali naše življenje, in pozna sile, ki so to zločinsko delovanje izvajale. Zato moramo zbrati pogum in obsoditi režim, ki je to zagrešil, ter njegovo ideologijo. V preiskovalni komisiji, ki jo vodi poslanec Jože Pučnik, morajo zato njeni člani najti toliko treznosti ter končati začeto delo in državnemu zboru predložiti poročilo, ki bo presodilo dogajanje po koncu druge svetovne vojne. Poslanec Miran Potrč in njegovi somišljeniki pa morajo vedeti, da s svojim načinom oviranja odkrivanja resnice ter kritjem strankarskih kolegov, ki so takrat krojili slovensko usodo, preprečujejo našo pot v Evropo in dajejo priložnost tistim temnim silam v Italiji, ki so nam v preteklosti že povzročile toliko gorja.

Marcel Koprol
Slovenec, 8.1.96

O perspektivah slovenskega jezika

„Perspektive slovenskega jezika“ se je glasila splošna tema letošnjega novoletnega srečanja od 2. do 3. januarja v Domu v Tinjah na Koroškem.

Glavno vprašanje, ki se je odražalo v vseh predavanjih, je bilo vprašanje, ali je slovenščina obsojena na izumiranje in z njo tudi narodna skupnost.

Kot prvi predavatelj je nastopil prof. Janez Gradišnik. V predavanju z naslovom Slovensko ali angleško? je predstavil zelo pesimistično sliko. Plastično je prikazal preplavljanje Slovenije, predvsem slovenskega trga, z angleškimi izrazi.

S prav takim pesimizmom se je bilo srečati tudi v predavanju prof. Alojza Rebule. „Slovenščina na robu“ se je glasil naslov njegovih misli. Glavna izpoved teh je bila, da slovenščina izumira. Po diskusiji pa je predavatelj pripomnil, da prihaja s pokopališča, kjer se pokopava slovenščina.

Posvetil se je tudi vprašanju, ali je moč goča literarna dvojezičnost. Menil je, da ne, in navedel za to tudi več zgledov, Korošci pa so mu tu z drugimi zgledi ugovarjali.

Na sporedu so bile tudi knjižne presoje. Tu so se Denis Poniž, Horst Ogris, Silvija Borovnik, Barbara Simoniti in Vinko Ošlak pogovarjali in sporekali o petih novejših

Drugi dan je o slovenščini na Koroškem s širokim obzorjem predaval dr. Miha Vrbinč. Nakazal je položaj slovenščine od starodavnega knežjega kamna do danes. Pri tem je nazorno orisal današnji položaj slovenščine in slovenstva na raznih področjih družbenega življenja. Svoje predavanje je Miha Vrbinč končal s spodbudo: „Slovenščina je naša znamka, naš trgovski znak, živimo z njo in od nje — dvojezičnost, življenje v nemškem in slovenskem prostoru nas odlikujeta — bodimo ponosni na to prepoznavno znamenje v svetu, ki ga označuje sivina enoličnosti ali uniformiranosti ali poenotenja!“

Edina predavateljica letošnjega novoletnega srečanja, dr. Marija Stanonik, pa se je v predavanju Slovensčina med domom in svetom posvetila razmerju med narečji in knjižnim jezikom. Poudarila je, da je znanje narečja nujna podlaga za učenje knjižnega jezika. Predočila nam je tudi problem, da se narečja izgubljajo oz. da umirajo, to praznino pa napolnjuje angleščina. Zato je predlagala, naj bi za različne novodobne izraze iz tujih jezikov spet uporabljali stare domače izraze, ki so pogosto zapisani le še v kakih znanstvenih zapisih o narečjih.

Marija Perne
Po Nedelji, 14. januarja 1996

Zgodilo se je v Sloveniji

SRBSKA SKUPNOST SLOVENIJE

Na združitveni skupščini vseh osmih srbskih društev v Sloveniji so v Ljubljani ustanovili krovno organizacijo Srbov v Sloveniji, ki se bo imenovala Združenje društev Srbska zajednica Slovenije (Srbska skupnost Slovenije). Organizacija je nestrankska z nalogo ohranjanja srbske kulturne in nacionalne identitete ter sprejemanja pozitivnih kulturnih vrednot družbe, v kateri njeni člani živijo. Organizacija si bo prizadevala za boljše odnose med Slovenci in Srbi ter med Slovenijo in ZRJ oz. t.i. Republiko srbsko.

SOGLASJE S TUJIMI BANKAMI

Finančni minister Mitja Gaspari in guverner Banke Slovenije France Arhar sta prejela obvestilo, v katerem ju agent upnikov po Novem finančnem sporazumu, podpisanem septembra 1988 med jugoslovanskimi dolžniki in tujimi bankami, Chemical Bank, obvešča, da so njun predlog za soglasje z dne 30. novembra 1995 banke upnice, ki imajo v posesti več kot dve tretjini terjatev po omenjenem sporazumu, sprejele. Pridobljeno soglasje, ki mu bo sledil proces potrditve celotnega aranžmaja v DZ, predstavlja pomemben korak na poti za dokončno ureditev odnosov med slovenskimi dolžniki po Novem finančnem sporazumu in tujimi komercialnimi bankami, kot tudi za vzpostavitev pogojev za normalno delovanje slovenskih subjektov na mednarodnih finančnih trgih.

KOLIKŠEN BO PRAG?

Sestala se je pogajalska skupina treh koalicijskih strank, SKD, LDS in ZLSD. Pogajalska skupina, ki pripravlja spremembo volilne zakonodaje in bo v ponedeljek pogovore nadaljevala, je razpravljala o dvigu praga za vstop v parlament, pri čemer sta predstavnika SKD predlagala 5 odstotkov, dogovor pa se bo najverjetneje gibal med 3,5 in 4,5 odstotka. Skupina se je dogovorila, da bo spremenjena zakonodaja

omogočila volilno udeležbo tudi Slovencem po svetu, razpravlja pa se tudi o možnostih glasovanja po pošti.

VLADA SPREJELA SKLEP DZ O DENACIONALIZACIJI

Vlada je sprejela sklepe, ki zadevajo izvajanje zakona o denacionalizaciji in sklepe, ki jih je sprejel DZ na decembrski seji, ko je obravnaval predlog zakona o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja. Sklenila je, da ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj prevzame vodenje koordinacijskega odbora za usklajevanje aktivnosti slovenskega gospodarstva za BiH, ter sprejela ukrepe za pomoč panogam v krizi.

HRIBARJEVA SOBA V MAGISTRATU

V obnovljenem ljubljanskem Magistratu so ob navzočnosti predsednika države Milana Kučana, ministra za kulturo Sergija Pelhana, ljubljanskega župana Dimitrija Rupla in hčere nekdanjega župana Ljubljane Zlate Hribar odprli Hribarjevo sobo. Poimenovali so jo po ljubljanskem županu Ivanu Hribarju, ki je to mesto zasedel pred natanko sto leti (7. maja 1896). V Slovenskem šolskem muzeju pa so ob 110. obletnici ustanovitve Družbe sv. Cirila in Metoda odprli razstavo Mal položi dar, domu na altar!

KDAJ V EVROPSKI ZVEZI?...

Zunanji minister Zoran Thaler se je v uvodnem nagovoru na javni seji sveta ministra, svojega 27-članskega posvetovalnega telesa, omejil na „dva zunanjepolitična vozla“, namreč „mukotrpno približevanje“ Slovenije EZ na multilateralni ravni in na odnose z Italijo na področju dvostranskih odnosov. Napovedal je, da namerava vlada kmalu sprejeti potrebne korake na poti v polnopravno članstvo oziroma v dveh do treh mesecih vložiti uradno prošnjo za sprejem v zvezo. Pogajanja bi se morala začeti konec leta 1997 ali v začetku 1998.

Po STA

Levstik čaka na sojenje

„Vinko Levstik ima sedemdeset let in prosila sva, da bi bilo sojenje čimprej. Verjemite mi, da so takšne prošnje zelo redke. Dvanajstega junija lani so mi vročili sklep izvenrazpravnega senata Okrožnega sodišča v Ljubljani in od takrat se ni zgodilo prav nič. Zdaj lahko samo čakamo“, je na vprašanje, kako je s sojenjem Vinku Levstiku, odgovoril njegov odvetnik Danijel Starman.

Po tistem, ko je bivši ljubljanski temeljni javni tožilec Tomaž Miklavčič 28. junija 1993 odstopil od pregona proti Levstiku, so štirje oškodovanci vložili zoper njega obtožnico zaradi kaznivega dejanja vojnega hudodelstva zoper civilno prebivalstvo in zoper vojne ujetnike.

Tožijo ga brata Lojze in Ivan Kikelj, Stane Vesel, vsi so iz Ljubljane, in dr. Dušana Jelenič iz Beograda, vsi prek ljubljanskega odvetnika Andreja Stanovnika.

Na vloženo obtožnico sta se pritožila Levstik in odvetnik Starman. Zunajrazpravni senat Okrožnega sodišča v Ljubljani dela obtožbe ni dopustil, v ostalem delu pa je obtožbo zavrnil kot neutemeljeno.

Tako ostaja v obtožnici zasebnih tožilcev, da naj bi Vinko Levstik skupaj z Ivanom Kožarjem in Antonom Oblakom 24. junija 1944 v gozdu pod Velikimi Laščami po mučenju ubil civilistko Ivanko Vesel, 30. marca naslednje leto pa naj bi v vasi Struge na pokopališču pri cerkvi v Strugah ubil ujetega partizana Borivoja Jeleniča-Borčija. Medtem je zasebni tožilec Stane Vesel umrl in kot subsidiarna tožilka nastopa njegova hči.

Od odločitve zunajrazpravnega senata je torej minilo že več kot pol leta, a se zadeva še ni premaknila z mrtve točke.

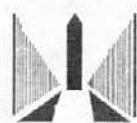
Kdaj se bo, pa tudi ni znano

Mojca Furlan-Rus - Slovenec, 10.1.96

1996 EN EL TEATRO COLÓN

Con el título de «Repertorio y figuras consagradas promete nuestro Primer Coliseo para su próxima temporada, con una mayor participación de artistas nacionales» el diario La Nación presentó la programación 1996 del Teatro Colón. En el mismo adelanta que los días 4, 5, 9 y 11 de junio próximo se podrá ver

«L'incoronazione di Poppea», de Claudio Monteverdi, con producción de la Ópera de Montpellier, el Ensemble Concerto Vocale que dirige René Jacobs, régie de Gilbert Deflo y la participación de Anna-Caterina Antonacci, Cecilia Díaz, Michael Chance, Bernarda Fink y Stefano Rinaldi-Milani.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Vsak dogodek lahko gledamo z dveh strani, tako kot kovance, ki imajo dvojno lice. Če opazujemo argentinsko dogajanje v preteklem tednu, se lahko, kot ponavadi, zadržimo ob običajnem opisovanju dogodkov, ali pa se pogledimo nekoliko v ozadje, v tisto „drugo lice“, ki je vedno bolj zanimivo, in tudi bolj bogato.

daje podlago neki politični zrelosti, ki je doslej ni bilo opaziti. S tega vidika je celoten škandal res dobrodošel. Zanimivo pa bo videti, kako se bodo posamezne skupine izmotale iz godlje, v katero jih je pahnil Beliz s svojim nepričakovanim korakom.

BREZ STRUKTURE

Druga dva važna dogodka tega tedna pa se odvijata v notranjosti, in oba kažeta na pomanjkanje strukture argentinske družbe, da reši težke probleme s katerimi se sooča na svoji poti. Dogodka sta kaj različna. Eden je način, kako novi tukumanski guverner rešuje problem brezposelnosti v provinci, drug je požar gozdov v bariloški okolici, ki je presegel vse mere in ogroža že naseljene kraje.

General Bussi je že za svoje prejšnje vlade, pod vojaškim režimom „deportir“ berače in brezdomce v sosednjo Catamarca in tako vodil „idealno“ provinco. Sedaj je napolnil letala z brezposelnimi tukumanskimi sezonskimi poljskimi delavci, in jih poslal na bero sadja v južno provinco Rio Negro. Res je, da je doslej vsaj del teh delavcev na lastno pobudo (in stroške) na jugu iskalo dela, a vse je bilo v manjšem obsegu, in vedno so se vračali v Tucumán. Sedaj vlada province Rio Negro sumi, da se jih hoče Bussi enostavno za vedno rešiti. Poleg tega ima Rio Negro toliko lastnih brezposelnih, da niti za vse domače ne bo dela ob „trgati“. V polemiko je posegla zvezna vlada, ki je stopila na stran Bussija, ki ji je simpatičen, in proti vladi Rio Negro, ki je radikalna. A koncem koncev, važno je, da velik del družbe nima dela, da dejansko nihče ne najde prave rešitve, in da nekateri segajo po kaj dvomljivih sredstvih, in ko hočejo napraviti red v svoji hiši, vržejo „sme“ čez plot, k sosedu.

Požar v bariloški okolici, ki je zavzel obseg že prave ekološke tragedije, pa kaže na popolno nepripravljenost odgovornih oblasti za rešitev resnih problemov. Dejansko edino kar so doslej napravili, je voditi nenehno polemiko o dokazovanju, da ni nikake krivde na vrhu odgovornosti. Državna tajnica María Julia Alsogaray, pod katere okrilje spadajo narodni parki, si enostavno umiva roke in noče priznati, da država pravzaprav nikdar ni bila pripravljena na kak resnejši problem na tem področju. Kot je malo verjetno, da je sploh kaka državna ustanova na kaj pripravljena, ker ni sredstev, ni denarja, ni odgovornosti, niti ni iznajdljivosti. Vsi le zvoniyo po toči. To pa, kot že vemo, nič ne pomaga.

Kot ne pomaga, da za prihodnje leto napovedujejo porast notranje bruto proizvodnje v višini 8 odstotkov. To število je izustil sam minister. Šele ko je opozicija kazala na popolno nesmisel te številke, so v vladi pričeli popravljati račune, in potem trditi, da bo omenjeni porast dosežen „v kakem kratkem obdobju sredi leta“, leten porast pa da bo pač le za 5 procentov. Kaj malo resno izražanje. Medtem statistike kažejo, da je porast gospodarske dejavnosti v lanskem letu bil negativen. Po razmahu leta 1994, je leta 1995 padel kar za 2,5%.

Sedaj si v vladi znova belijo glave, kako pomagati gospodarskemu razmahu. Očividno je treba tudi z vladne strani pripomoči, da se zmanjšajo stroški. Zato je Menem že zapovedal, naj se „čim prej“ IVA davek zniža s sedanjih 21% na prejšnjih 18%. To pa je laže ukazati kot izvesti, kajti davčna nabirka še daleč ni tista, ki si jo vlada želi, in znižanje procenta IVA bi to stanje še poslabšalo. Vlada se tako nahaja med dvema ognjema - kot ponavadi.

Ključne značilnosti slovenske politike 1929/1955

Vlada je naročila to poročilo pri Inštitutu za novejšo zgodovino. Zasedba strokovnjakov je pristranska, večinoma so strokovnjaki zgodovinarji iz dobe enumnja kot Tone Ferenc, Dušan Nečak, Janko Prunk, P. Vodopivec. Prva poglavja.

1) Ustanovitev OF ne podajo. Spretno omenijo za april 1941 ustanovitev Anti-imperialistične fronte. To organizacijo, z OF povsem nepovezano, potihem, neopazno spremene v OF.

2) V skladu z OF (ki je še ni bilo!) se je 22. junija 1941 ustanovilo glavno poveljstvo partizanskih čet. Torej zopet tiho zakrivanje dokumentiranega dejstva, da je KPS (Leskošek) ustanovil partizanstvo.

3) Iz obrobne NOB ustvarjajo borbe vredne drugega Stalingrada. Govora je o vstaji na Gorenjskem 1941 (partijski ukaz!) in Primorskem septembra 1943. Očividno neresnica. Prisilno mobilizacijo postavijo v september 1943, bila je že 1942. Govora je o 40.000 partizanih, borbeno sposobnih ni bilo nikdar več kot 5.000. Slovenski parti-

zani niso nosili srpa in kladiva. Mirno zamolče komisarje in rdečo zvezdo, prisotno od prvega dne naprej.

4) Pretiravajo glede represalij okupatorja. Nemci naj bi justificirali 2.860 talcev. Za Mathausen naštevajo 1.630 mrtvih rojakov, za Auschwitz 1.630 (brez Izraelcev). Italijanom naprtijo aretacijo in odvoz v taborišča 1.200 častnikov. Resnica je, da je število častnikov in podoficirjev bilo 600. Ker jih je OF preko poštnih razglednic pozvala v gozdove, so jih Italijani dobili in odvedli! Še slabše je, da ti strokovnjaki ne omenjajo, da so vse te represalije bile zato, ker so KPS in zavezniki izven okvira vsake NOB, provocirali. Zločinci so bili okupatorji, ker so preko mere reagirali, še večji zločinci so bili KPS in zavezniki, ki so to izzivali in povzročili.

Velika škoda za to delo, za denar. Delo je povsem neobjektivno. Ponovitev izmišljotin, pretiravanj Sajeta, Čučka, Podbevškove in sličnih ne rabimo!

dr. Peter Urbanec

Sestri Dolinar, slikarki

Umetnost slovenske diaspore v Argentini v mnogočem predstavlja nekakšno zamrznjeno podobo Slovenije dvajsetih in tridesetih let, ko so modernistična gibanja le počasi načenjala tkivo tradicionalne estetike, redki avantgardni poskusi pa so naleteli na silovit odpor pretežnega dela umetnostne kritike. Kljub kozmopolizmu Buenos Airesa in stalnim evropskim (predvsem francoskim) vplivom na sodobno argentinsko likovno umetnost je slikarstvo Marjetke in Andreje Dolinar, ki predstavljata svoja najnovejša dela v mariborski galeriji Ars Sacra, tako formalno kot vsebinsko obdržalo takšno arhaično komponento, ki v sodobnem slovenskem likovnem prostoru deluje obnem anahronistično in privlačno.

Sestri Dolinar, ki sta se v zadnjih štirih letih v Sloveniji že nekajkrat predstavili na samostojnih razstavah, sta se tokrat posvetili samosvoji interpretaciji klasične sakralne ikonografije, ki jo skušata bodisi z umerjeno modernistično formo ali pa s profanizacijo tematike vključiti v sodobne umetnostne tokove. Marjetka Dolinar postavlja pri tem v ospredje formalne rešitve, ki se gibljejo med geometrijsko stilizacijo in abstrakcijo, ki pogosto meji na dekorativnost, motiviko pa v posameznih delih obravnava povsem svobodno in asociativno. Pridušen in hladen kolorit ustvarja atmosfero vzvišene zamaknenosti, ki jo slikarka dinamizira z bolj ekspresivno potezo s čopičem.

Andreja Dolinar ostaja bolj narativna, sakralne motive pa umešča v slikovite vedute argentinskega severa, kjer skuša svetopisemske prizore aktualizirati s asistenco indijanskih figur v njihovih tradicionalnih oblačilih. Pri tem je bolj kot eksotičen

poudarjen simboličen moment, ki predstavlja nekakšno poduhovljeno arhaično in asketsko krščansko skupnost, ki obstaja odmaknjena od disharmonične stvarnosti. S toplo, mestoma žarečo barvno skalo slikarka stopnjuje elemente dramatičnosti in vizionarnosti, obenem pa skuša izraziti temeljne karakteristike argentinske pokrajine.

Slikarstvo Marjetke in Andreje Dolinar (mimogrede, gre za pranečakinji kiparja Lojzeta Dolinarja) lahko uvrstimo v tisti široki razpon likovnega ustvarjanja, ki ostaja formalno navezano na modernistično izkušnjo, vsebinsko pa se giblje znotraj dokaj nepretenciozne avtorske poetike. Likovna in nasploh umetnostna tvornost velikega dela slovenskega izseljenstva je pač v določeni meri produkt specifičnega okolja dokaj koherentne narodnostne skupnosti, ki sicer deloma sprejema pobude novega okolja in novih umetniških pristopov, vendar ostaja ob negovanju svojega narodnostnega izročila dokaj konservativna.

PETER RAK - Delo, 19. 12. 1995
Posredoval: Vinko Levstik

Mogoče ne veste, da...

— da sta v zadnjem času izšli dve knjigi slovenskih katoliških avtorjev v italijanščini, spomini Jožka Kraglja (*lo prete nelle prigioni dell'ex Jugoslavia*) ter estetska študija p. Marka Ivana Rupnika *L'arte memoria della comunione*...

— da je po papeževi encikliki *Evangelium vitae* v Zadru pet zdravnikov izjavilo, da ne bodo opravljali splavov.

Mladika, 4-95

Pogovor z dr. Zdravkom Inzkom

Hanži Tomažič je v celovškem tedniku Nedelja 14. januarja objavil daljši intervju z dr. Zdravkom Inzkom, prvim avstrijskim veleposlanikom v Bosni in Hercegovini. V njem omenja njegovo življenjsko pot in dosedanje diplomatsko kariero, pa tudi nekaj Inzkovih izjav. O diplomaciji pravi: "Know how, to se pravi znanje o stvari in posredovanju, sem si že zgodaj pridobil od očeta. Pa tudi Einspillerjevega duha z njegovo posredovalno vlogo med Slovenci in Nemci čutim v sebi". O narodni zavesti: "Naša identiteta mora biti kvaliteta. Vsak Slovenec bi moral imeti doma klavir in računalnik. To pomeni, da naj bi se zanimal za kulturo, kakor tudi za sodobno stvarnost. Kdor gre študirat, naj bi poleg svojega glavnega študija študiral še kakšen jezik ali še v kakšni drugi stroki". V nadaljevanju ponatiskujemo nekatera vprašanja iz intervjua.

V teh dneh boste prevzeli eno najbolj tveganih, pa tudi najbolj zanimivih služb v avstrijski diplomaciji — posel avstrijskega veleposlanika v Sarajevu, glavnem mestu Bosne in Hercegovine. Kakšna je bila pot do tega svojevrstnega izziva, ki je za mladega diplomata tudi posebna šansa?

Mesto avstrijskega ambasadorja v Sarajevu je bilo razpisano že celo leto. Nisem imel namena potegovati se za to mesto, ker v Pragi končujem zadnje priprave za odprtje novega poslopija Avstrijskega kulturnega inštituta. Oba predsednika — Havel in Klement — sta že obljubila, da bosta prišla na otvoritev inštituta.

Potem pa se je 28. avgusta zgodil tisti strašni masaker na tržnici v Sarajevu. Tedaj sem si rekel, da kot strokovnjak za Balkan, ki tam pozna jezik, kulturo in mentaliteto, ne morem stati ob strani. Ne morem živeti v najlepšem mestu Evrope — v Pragi — in iz varnega mesta gledati na katastrofo v Bosni. Ministrstvu sem ponudil svoje izkušnje, in konec novembra me je avstrijska vlada imenovala za novega avstrijskega veleposlanika v Sarajevu, tik pred božičem pa me je potrdila še bosenska vlada, tako da je postalo vse skupaj uradno in bom službo nastopil sredi januarja.

S kakšnimi občutki odhajate v Sarajev?

Občutki so seveda mešani. Na eni strani sem si vedno želel biti tam, kjer lahko s svojim znanjem in sposobnostmi kaj prispevam. Na drugi strani pa je naloga, ki me čaka, tako velika, da skoraj presega človeške moči. Tu mi pa kot kristjanu pomaga vera. Zanesem se na božjo pomoč in v tem duhu sem novo nalogo tudi optimistično sprejel. Naloga je zategadelj tako zapletena, ker je treba reševati ne le politična vprašanja, temveč tudi ekonomska, in konec koncev predvsem človeška in kulturna.

V kakšnih okoliščinah boste delali? Že poznate kraj svojega delovanja?

Za božič sva z ženo Bernardo bila v Sarajevu. Obisk je bil še zaseben in si ga je želela predvsem Bernardo, da bi kot žena in kot mati lahko videla in ocenila, kje naj bi v bodoče živeli. Ogledali smo si tri stavbe. V eni stavbi bo začasno stanovanje ambasadorja in tudi veleposlaništvo. Drugo stavbo bomo kupili in uredili kot bodočo rezidenčo avstrijskega veleposlanika. Predvsem pa

smo se s tamkajšnjimi oblastmi dogovorili za bodoče avstrijsko veleposlaništvo. Dobili ga bomo od bosenske vlade v najem pod zelo ugodnimi pogoji, in to prav v najlepšem delu Sarajeva, nasproti predsednikove palače in ob edinem mestnem parku v Sarajevu. Hiša je torej na centralnem kraju dogajanja in povrh še v klasičnem avstrijskem stilu.

Kakšni pa so bili vaši osebni vtisi s tega potovanja v Sarajevu?

Ko prideš s transportnim letalom na letališče, se pelješ najprej skozi popolnoma uničene predele mesta. Moja žena je morala jokati, ko je videla vso grozoto porušenihiš. Toda bolj ko se bližam centru, bolj so hiše ohranjene in v samem centru so nekatere, ki so samo malenkostno poškodovane. Oken pa nima prav nobena! Torej ta prvi vtis je kar precej grozljiv. Ko pa srečaš ljudi, ki živijo sredi ruševin, in doživiš njihovo prijaznost in navsezadnje njihov trezni optimizem, ti postane jasno: Sarajevu je ranjeno mesto, ampak srce ima močno in duše mu niso uničili!

Ena najzahtevnejših nalog mirovnega procesa je omogočiti beguncem vrnitev na svoje domove. Ali se naj bosenski begunci, raztreseni po vsej Evropi, vrnejo v državo s krhkim mirom?

Načelno bi vsi morali imeti možnost, da se vrnejo na svoje domove. Toda to je vizijska na daljši rok. Najprej je treba ustvariti stabilnost. Iz raznih begunskih taborišč naj bi begunci sami poslali delegacije, da bi presodile, kakšne so razmere in ali je že možna vrnitev. Zahodne države premišlujejo, da bi vračajočim se beguncem dale nekakšno začetno denarno pomoč. To se mi zdi pametna pot, saj je mogoče npr. s tisoč markami obnoviti porušeno streho, kar je eden osnovnih pogojev za vrnitev.

Za konec — vaša perspektiva za Sarajevu in za Bosno ob začetku leta 1996, ki bo prvo leto miru in tej tako težko preizkušeni državi.

Prepričan sem, da iz Sarajeva lahko nastane neke vrste evropski Jeruzalem. To je zadnje mesto v Evropi, kjer živijo skupaj štiri verske skupnosti, ki so avtohtoni del tega mesta. Če se je stoletje začelo z atentatom v Sarajevu, se mora stoletje končati z mirom v Sarajevu.

Nedelja, 14. januar 1996

GOSPODARSKI VESTNIK

Slovenske latinskoameriške Trgovske Zbornice

STANJE GOZDOV JE SLABŠE kot pred leti: le 7,1 odstotka gozdov je neprizadetih. 22 odstotkov dreves ima izrazite poškodbe (osutost). Pri tem zlasti zbuja skrb, da se poslabšuje stanje listavcev. To je nekaj ugotovitev z osmega nacionalnega popisa propadanja gozda, ki sta ga v letošnjem letu izvedla Gozdarski inštitut Slovenije (GIS) in Zavod za gozdove (ZAG).

VEČ BREZPOSELNIH. V septembru je število brezposelnih doseglo številko 123.420. To je 2,7 odstotka več brezposelnih kot avgusta. Grozi pa še odpust z delovnega mesta 1.700 delavcem. Res izredno naugodne razmere navdajajo vlado z veliko zaskrbljenostjo.

ČRNI OBLAKI NAD DOLENJSKIM GOSPODARSTVOM. Po stečaju v Novoteksu iz Adrije, zdaj še stečaj v Keku. Po vrsti likvidacij ostajajo samo še ostanki nekaterih nekdanjih močnih podjetij. Agonija dolenskega gospodarstva se je začela že l. 1989, ko se je začela cela vrsta stečajev.

PLEČNIKOVE ARKADE na ljubljanskih tržnicah so že obnovljene. Trgovci so že začeli s selitvijo v nove prostore. Ob Arkadah pa so zasadili tudi nov kostanjev drevored, ker je bil nekdanji že slab.

NOV POSLOVNI ČASOPIS so izdali pri Gospodarskem vestniku v Ljubljani. Dali so mu ime Trgovina. Je to časopis, ki s praktičnimi novicami in nasveti iz različnih področij pomaga premagovati vsakdanje poslovne težave.

ŠTEVILO TRGOVINSKIH DRUŽB RASTE. Rast je sicer počasnejša. Ob koncu lanskega leta jih je bilo 6.406, kar je 21,49 odstotka vseh gospodarskih družb (29.806). S trgovsko podjetnostjo pa se ukvarjajo tudi podjetniki posamezniki. Teh je prek 6.000 in zaposlujejo 5.000 delavcev.

PREDSTAVITEV V BUDIMPEŠTI. V mednarodnem razstavnem središču na Madžarskem je uspešno predstavilo Slovenijo in njene izdelke 35 podjetij. Madžari so dosežke Slovenije na ekonomskem področju pohvalili.

LISCA iz Sevnice gotovo sodi med najuspešnejša slovenska tekstilna podjetja. Spada med največja evropska podjetja za žensko perilo. Začelo jo je 5 sevnjskih šivilj. 40 let pozneje je zaposlenih 1.300. V letu dni izdelujejo 60 milijonov kosov perila, pol milijona kopalk in 60 tisoč ženskih bluz. Danes izvozi Lisca 85 odstotkov svoje proizvodnje v 19 evropskih držav. 40-letnico je Lisca slovesno praznovala na gradu Brdo.

4000 IDRIJSKIH ŽLINKROFOV so imeli na razpolago slavnostni gostje ob odprtju prenovljenega Dvorca Kenda v Spodnji Idriji. Slavje, ki se je vršilo 21. oktobra ni zanemarljivo slovesnega blagoslova, ne stare baročne glasbe. Po sedmih letih prenovitvenih del, se je ta večer zbralo več sto uglednih javnih delavcev, poslovnežev in politikov, ki so proslavljali velik dogodek, saj je od tega dne turistična ponudba Slovenije bogatejša za bogato Kendovo domačijo, rešeno propada.

PREDNOST STAREMU, LEPEMU. Podjetje Rotomatika, ki je rešilo pred propadom mogočno Kendovo domačijo v Spodnji Idriji, je pri sedemletni obnovi Dvorca ohranilo vse bistveno, a obenem dalo Dvorcu novo vsebino in življenje. Prenovljeni kompleks s sobami so opretili s starim pohištvo, ki so ga dobili v neposredni okolici. Dvorec Kenda bogati turistično ponudbo najvišjega razreda Slovenije.

PRVA OBLETNICA SLOVENSKEGA MICROSOFTA je bila uspešna. Od julija 1994 do letošnjega junija je dosegel 2,1 milijarde prometa, od tega 21,6 milijona

dolarjev v drugi polovici fiskalnega leta. Pri tem so prodali devetkrat toliko izvodov slovenskega Worda kot angleškega.

SLABŠI POSLOVNI IZIDI. V zadnjih osmih mesecih so se razmere poslabšale, kot lani v istem obdobju. Tudi v prihodnje kaže slabo industriji, bolje pa gradbeništvu, trgovini, turizmu ter prometu. V zadnjem letu je delo zgubilo 2.800 oseb.

TEŽAVE V TEKSTILNI IN USNJARSKI INDUSTRIJI. Preja tkanin in končanih tekstilnih izdelkov zajema 427 podjetij, od katerih je lani 148 zaključilo poslovanje z izgubo. Zato je tudi čedalje več tekstilcev brez dela.

778 MILIJONOV DOLARJEV so doslej v tem letu zaslužili v turizmu. Izkupiček od turizma je višji za 30 odstotkov. Vsekakor je bil letošnji turistični utrip v osmih mesecih uspešen, čeprav ga ni mogoče dokončno izmeriti.

LJUBLJANI V PONOS je prenovljena pošta v Pražakovi ulici. Prenova je stala 119 milijonov tolarjev in je pomembna tudi za turiste, saj leži blizu kolodvora in je opremljena s sodobno mehanizacijo in računalniškimi sistemi za opravljanje vseh vrst storitev.

KRŠČANSKA VZAJEMNA GOSPODARSKA ZVEZA je bila ustanovljena v Ljubljani. Ob tej priložnosti so izdali ustanovitelji tudi prvo številko glasila Katolika. Organizacija in list bosta nepolitična. Pozorno bosta spremljala gospodarsko in socialno politiko države.

KAKOVOST ČEDALJE POMEMBNEJŠA. V Sloveniji si je že več kot 100 podjetij pridobilo mednarodno veljavne certifikate. Na žalost pa jih imajo le večja podjetja, ker manjšim kljub dobri volji primanjkuje denarja. Center za tehnološko usposabljanje je pripravil dveletni program za uvajanje sistema kakovosti tudi v manjša podjetja.

LJUBLJANSKI TURIZEM SE KREPI. Lani so v ljubljanskih hotelih našli 340.000 prenočitev. Od tega je bilo 80 odstotkov tujcev. Letos pa je bilo do septembra 211.000 prenočitev. To je v primerjavi z letom 1993 osem odstotno povečanje. Največ obiska je jeseni, ker je največ poslovnih poslovnih dogodkov. Obisk bi bil še večji, če ne bi bili tako blizu kriznim območjem.

378,3 MILIJONOV BLAGA so lani Slovenci izvozili v Avstrijo in za 36 odstotkov povečali svoj izvoz. Največ izvažajo montažne zgradbe, stavbno pohištvo, grelce za vodo in obdelan les.

RASTAVA SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA na Dunaju v začetku novembra, je bila uspešna. Razstavljalo je 25 slovenskih podjetij.

OB DNEVU VARČEVANJA (31. oktober) so skupne vloge slovenskega prebivalstva konec avgusta letos 455 milijard tolarjev. Letos do avgusta je bilo za 138 milijard tolarjev vezanih deviznih vlog, deviznih hranilnih vlog za 72 milijonov tolarjev, deviznih vpoglednih vlog pa skoraj za 54 milijonov tolarjev.

MODA MOBILNIH TELEFONOV je tudi v Sloveniji nujni komunikacijski pripomoček v večini poklicev. Lani se je v Sloveniji mobilno omrežje razširilo za 10.000 naročnikov, tako, da je zdaj priključenih že 26.000 uporabnikov.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

12. januarja 1996

1 dolar	127,26 SIT tolarjev
1 marka	88,68 SIT tolarjev
100 lir	8,12 SIT tolarjev

Prvo soočenje s sarajevsko realnostjo dr. Zdravka in Bernarde Inzko.

Mimogrede

PREDSODKI

Tone Mizerit

Ljudje smo polni predsodkov, in v tem Slovenci nikakor nismo izjema. Tako smatramo da so vsi cigani tatovi, da so črni umazani, da je vse laž kar pišejo časopisi, ali obratno, vzamemo kot dobesedno res kar v časopisju beremo.

To mi je prišlo na misel te dni, ko so se buenosaireske ulice napolnile s plakati, ki so vabili na gledališko predstavo, katere besedilo je sestavljeno na odlomkih del slavnega in že pokojnega argentinskega pisatelja Borgesa. Nikdar nisem zamolčal svojega občudovanja Borgesa, ki je znan, priznan, in kateremu je manjkala le Noblova nagrada, da bi dosegel višek svetovnega priznanja.

Vem da Borgesa dobro pozna tudi naša slovenska skupnost v Argentini, saj sem se o njem parkrat pogovarjal v slovenski družbi. Vedno pa me je mučila radovednost (ena izmed bistvenih častniških vrlin), kaj o njem sodijo v Sloveniji, oziroma, kako je poznan. Zato sem s presenečenjem pred par leti zasledil omembo Borgesa v knjigi Mirka Mahničja „Devet mesecev“. A kakšna je ta omemba?

Knjiga je izredno zanimiva. So „razgovori“ starega očeta s svojim še nerojenim vnukom, ki seveda trajajo „devet mesecev“. Izšla je v redni knjižni zbirki za leto 1987 pri Mohorjevi Družbi v Celju, kot 137 zvezek Slovenskih večernic. Je zanimivo pisana, dočutena in na zavidi moralni in religiozni podlagi. A, kot trdijo v Argentini, „ničesar ni popolnega“. Na strani 49 sem naletel na vrstice, ki so me presenetile in užalostile. Ob njih sem se zamudil, in razmišljal o predsodkih, ki tako žalijo, in tako škodijo dobremu sožitju.

Tam stoji zapisano: „V postelji berem o

pravkar umrlem „patriarhu modernizma“, znamenitem argentinskem pisatelju Borgesu, da je bil „vsestranski intelektualac široke kulture, mojster jezika in sloga, a popolnoma nezainteresiran za vsakdanje probleme človeka in družbe“. - „Najbrž ni imel otrok, kaj misliš, otrok? - Gotovo jih ni imel, ded. - Ne moreš razumeti sveta in njegovih vprašanj, če ne začneš pri otroku. -“ Se par podobnih trditev, nakar avtor preide na drugo snov.

V gornjih vrstah je toliko nevarnih trditev, toliko predsodkov, da me je kar pretreslo. Najprej je jasno, da avtor (Mirko Mahnič, ne poznam ga, akoravno je sicer knjiga res lepa) sploh ne pozna, ali kaj malo pozna, tako Borgesovo delo kot njegovo življenje. Do pičice je torej resno vzel omenjeno pisanje v časopisu, ki ga je sestavil gotovo kdo, ki Borgesa tudi pozna le posredno ali pa - pristransko. Temu pa je dodal iz lastne shrambe še par predsodkov, in Borges se je iz občudovanja vrednega pisatelja spremenil, kot človek, v popolnoma nevredno osebo.

A ustavimo se vsaj en trenutek ob predsodkih, saj dajejo temu sestavku naslov. Borges res ni imel otrok. To je bila ena izmed velikih tragik njegovega življenja. A s tem še ni rečeno, da zaradi tega ne bi mogel razumeti sveta in njegovih vprašanj. Oprostite, a Mati Terezija tudi nima otrok, in menim da se avtor o njej ne bi upal trdit, da ne razume sveta, itd. Ali avtor ne upošteva duševnega očetovstva ali materinstva, ki je vsaj toliko, in včasih celo pomembnejše, kot telesno, katero tudi ni garancija človečnosti.

Osebo smatram, da je Borges globoko razumel svet, in tudi njegova vprašanja, a razumel jih je po svoje, v vsej svoji zagrenjenosti in tragiki. Dejansko v Borgesu lahko zasledimo dve osebi. V spomin mi pride prizor, ko se je pokojni Dr. Tine Debeljak pritoževal nad Borgesovo prozo, kako da je mrzla, prav računalniška, a v isti sapi izražal občudovanje nad njegovo poezijo. In res, eno je Borges kot pisatelj, drugo kot pesnik. Zato se mi zdi izredno tvegano tudi trditev iz neznanega časopisa, češ da je bil Borges „patriarh modernizma“. Tudi tu bi bilo najprej treba postaviti vprašanje, kaj avtor razume kot „moderni-

zem“. Govori o njem le kot o literarni struji, ali mu primesi filozofske, psihološke, ideološke ali celo politične prvine?

Kot poetu, Borgesu ne moremo očitati nezanimanja za človeška vprašanja (tudi tu avtor ne razloži kaj razume za „vsakdanja“ vprašanja, ali morda le borbo za vsakdanji kruh?) Borgesova poezija je tako čustveno doživeta, da moremo iz nje sklepati le globoko razumevanje človeka in njegovih problemov. Kot pisatelj pa tudi kaže toliko zanimanja za najgloblja vprašanja človeka, da bralca do mozga pretrese. Kje je začetek, kje je konec, kje je smisel vsega, to se v Borgesu nenehno ponavlja. Bralec naj vzame v roke le povesti „Nesmrtniki“ ali „Okrogle ruševine“, pa še „Vrt stez, ki se cepijo“, ali pa „Mož na pragu“... Vprašanje resnice, pravice, realnosti, vse to je Borgesa mučilo do brezupja. Morda bi mu mogli očitati, da je vsa ta vprašanja skušal rešiti „gnostično“, a tu pridemo že na kaj spolzko polje Borgesove religioznosti.

Ustavimo se torej, vsaj nekoliko, tudi ob tem vprašanju. Borges je veljal za brezverca, sam je to tudi razglašal. A, zapišimo najprej, nikdar ni bil „protiverec“. Dobro se spomnim zanimivega televizijskega intervjuja, ki ga je par let pred smrtjo imel na nekem buenosaireskem kanalu. Tedaj je dejansko bil že skoraj popolnoma slep. Časnikar, ki je vodil intervju, je bil tedanji glavni urednik pozneje izginulega dnevnika Tiempo Argentino, Raúl Burzaco (do pred kratkim je bil državni tajnik za medije pri Menemovi vladi), ki je pogovor v določenem trenutku napeljal tudi na religioznost in vero. „Vi verujete?“ je v določenem trenutku vprašal Borges, ki se je postavil na mesto častnikarja. „Da“, je odgovoril Burzaco, priznan evangeličan, „Verujem v Boga“. „Kako ste srečni“, je zaključil Borges, tako prisrčno in čuteče, da me je tedaj kar pretreslo.

Par let za tem, par mesecev po Borgesovi smrti, sem kot časnikar obiskal tedanjega varuha buenosaireske katedrale, kanonika Keegana, ki je povzročil pravo eksplozijo v argentinskem kulturnem svetu, ko je objavil, da je Borges na smrtni postelji prosil za duhovnika, in da ga je švicarski katoliški duhovnik prevedel in dal odvezo pred smrtjo. To ni šlo v račune

tistim, ki so hoteli Borgesa „brezbožnega“. A tudi če do tega ne bi prišlo, kdo more soditi če ne le On, ki vidi v globino duša, in ve, koliko „talentov“ je dal vsakemu, in koliko jih bo zahteval nazaj.

Borgesova zagrenjenost, ki je dobila vsakdanji izraz v njegovi posebni ironiji, literarni izraz pa v tisti mrzlosti in razumnosti, je bila sad njegove življenjske tragike, njegovega razmerja z očetom, in sploh njegovega družinskega stanja. Tega pa ne moremo pripisovati njemu, niti ga zaradi tega soditi. O njegovem „modernizmu“, če to besedo vzamemo ne v literarnem, marveč v širšem, življenjskem pomenu, pa lahko trdimo, da Borges ni bil „patriarh“, marveč žrtev.

Morda v svojih predsodkih včasih hočemo Borgesa „po lastni podobi“. Ne moremo pričakovati od njega, da bi bil religiozni pesnik. Za to so drugi prejeli talent. On ga je za svojo razumniško prozo in za svojo čutečo, a laično poezijo. Če bi osebno kdaj iskal kaj religioznega, bi šel k našem Mauserju. Kako mi je všeč njegova „Pesnikova molitev“.

O Bog,
ozri se na te moje roke,
na prste,
od Tebe ustvarjene.
Ljubili so svet in stvari,
drevesa in rože,
travo z rumenimi glavicami regrata,
gibko hojo žená
in solze samotne starke.
Ljubili so v miru in v strasti,
v grehu in svetosti.
Vendar, o Bog,
vselej so hrepeneli k Tvojim rokam.
Umazani,
vendar oškropljeni s solzami,
pokopani z voskom spokorne sveče,
ki jo je prižgalo srce
v nočeh brez sna in v samoti.
Ozri se na moje roke, o Bog,
na te moje prste,
ki so pisali poti,
ki so se križale v srcu,
ki so peli vetru in soncu,
travam in žitu.
Ne daj, o Bog, da ostanejo v prsti,
ko bodo vanjo legli.
Skleni njih drobne koščice
ob sodnem dnevu
in pusti,
da jih takrat položim
na Tvoja sveta kolena.

BOŽIDAR FINK

MI IN SLOVENIJA (8)

NAŠA POLITIČNA UDELEŽBA

Dokler si kličemo v zavest narodno pripadnost, se gibljemo v območju duha. Ko pa narodnost utelesimo v domovini, stopimo v politiko, dejavnost z nasprotujočimi si oznakami. Pod komunizmom je bila politična dejavnost pridržana centralnim komitejem in od njih odvisnim organom oblasti, za vse drugo pa prepovedna. V ljudskem razpoloženju je politika dostikrat osumljena in zaničevana. Ko govorimo o sebi in ugotavljamo, da nas bistveno označuje krščanska usmerjenost in večinska vdanost Katoliški cerkvi, pa s tem sprejemamo, da je ustrezna udeležba v politiki dolžnost v vesti. Nihče ne sme ostajati brezbrizen za usodo drugih, vsakdo je dolžan na svoj način prispevati k splošni blaginji, s prizadevnim opravljanjem javnih funkcij in vestnim izpolnjevanjem državljskih dolžnosti, z umeščanjem poštenih in sposobnih nosilcev oblasti, s propagiranjem idej in stvarnih pobud ter tudi z ostro kritiko nepravilnosti in zlorab. Pri tem

imamo tudi mi v tujini do Slovenije nekaj besede. Naši pritrdilni in kritični nastopi so slišni in bi bilo prav, da se pomnožijo tudi v javnih občilih v Sloveniji.

Nekaj smo že prispevali pri oblikovanju novega ustavnega reda in gospodarske preureditve. Kot državljani smo bili poklicani k izvolitvi predsednika republike in poslancev državnega zbora. Razjasnjevati bo treba pravne in dejanske zadržke, da bi se odpirala neposredna volišča na diplomatsko-konzularnih predstavništvih in da bi se oblikovala celo zunanja volilna okrožja z lastnimi kandidati. Ustrezna pa bi bila pobuda, da se ustavnovi pri vladi ali državnem zboru izseljenski svet, katerega člani bi bili neposredno izvoljeni po izseljencih. A zavedati se je treba resnih težav, npr. pri kandidiranju in pri določanju volilnih upravičencev. Dvomljivo je tudi, kako bo mogoče zakonito urediti posebno po ustavi predvidene pravice in ugodnosti za Slovence brez slovenskega državljanstva. Slovenska narodnost je namreč določljiva samo po osebni opredelitvi, ne po objekti-

vnih kriterijih.

V času komunistične vladavine smo upravičeno branili strogo institucionalno ločenost emigracije od matične Slovenije. V novih razmerah za to ni več razlogov. Zdaj lahko slovenski državi kaj dajemo in tudi neposredno terjamo. Razumno je, da se zanašamo nase, a je tudi previdno, da se ne zapiramo sami vase. Slovenska država ima posebne organe, ki imajo dolžnost skrbeti v tujini za slovenske državljane in za vse Slovence po narodnosti, čeprav nimajo državljanstva. Tem organom pomagamo, če jih spominjamo na zadeve, ki se nas dotikajo, tako da nam lahko poleg z rednimi konzularnimi storitvami služijo npr. z obveščevanjem o ukrepih slovenskih oblasti ter s pobujanjem zakonodajnih iniciativ in mednarodnih sporazumov.

POVZETEK IN SKLEP

Začeli in oblikovali smo se ter delovali kot politična emigracija v opoziciji proti monolitnemu totalitarnemu režimu. S formalno demokratizacijo Slovenije smo se znašli pred vprašanjem, kaj sedaj, ko nismo več opozicija sistemu. Ob občutku, da domovina do nas še vedno ni dovolj odprta in zaradi nekaterih katastrofičnih prikazov

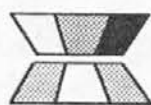
položaja, tudi od tam, se nekateri med nami razočarani ogradijo v to skupnost in opajajo samo s sublimnim slovenstvom, kot da skupnost ni več zaradi blaginje slovenske domovine. Prej smo ji služili iz opozicije, kot živa vest z vztrajanjem in ustvarjanjem. Zdaj ji še vedno lahko služimo kot pričevalci resnice in terjavci pravice ter kot zunanja kontrola njenih razmer. Moremo pa ji izkazovati domovinski čut s stvarnim sodelovanjem, s politično dejavnostjo v širšem pomenu. Ta naravnost nas ne bo odvrčala od skrbi za vzdrževanje skupnosti. Nasprotno, misel na konkretno Slovenijo nas bo spominjala na zunanji smisel naše povezanosti. Naš duh osebne in skupinske zavesti pa bo morda prispeval k temu, vsaj v določeni meri, da se duhovno prenovi in s tem poživí naša skupna domovina srca.

KONEC

POPRAVEK

V 7. nadaljevanju spisa **Mi in Slovenija**, objavljenem v prejšnji številki, je v 13. vrsti 3. stolpca treba besedno zvezo **prigodba narave** popraviti v **prigodne narave**.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

PROSENJAKOVCI - Večina beguncev iz Vzhoda (zaenkrat jih z Zahoda še niso zasledili), si izberejo madžarsko-slovensko mejo. Ilegalce so v začetku peljali v Ljubljano v Prehodni dom, leta 1993 pa so odprli dom prav na omenjeni meji. V tem domu je bilo vsega skupaj nastanjenih 2.700 tujcev (lansko leto skoraj 1.700). Največ beguncev je bilo iz Romunije, nato iz BiH, ZR Jugoslavije, Makedonije, pa tudi iz Rusije, Ukrajine, Albanije, Turčije, Iraka, Nigerije, Litve, Moldavije, Maroka, Pakistana in Japonske.

LJUBLJANA - Do 14. januarja je bila odprta razstava Vse o srcu na Cekinovem gradu. Po obisku - čez 20 tisoč ljudi - sodi med najbolj obiskane razstave Sloveniji. Na njej je bilo možno poslušati razna predavanja (čez 50), ki so bila polno obiskana, najbolj pa je pritegnila pozornost skupina lepo pobarvanih (petrolejskih) sodov. Ti so ponazarjali količino krvi, ki jo mora prečrpati dnevno človeško srce.

VRHNIKA - Na Ljubljanskem vrhu ima slovenska vojska kontrolno postajo. Tu so namestili nov rezervni radar dolgega dosega znamke Westinghouse, ki naj bi po mnenju ministra za obrambo Jelka Kacina bil najsodobnejši radar v Evropi. Radarjev teoretični doseg je 440 kilometrov (v resnici doseže le 350 km) in lahko nadzoruje zračni prostor do višine 29.700 metrov. Kar radar zasledi pride tudi na letališče Brnik in v prostore območnega kontrolnega letenja v Ljubljani. Vojska bo v naslednjih letih kupila še nekaj radarjev, vendar s srednjim (220 km) in kratkim dosegom.

LJUBLJANA - Državni statistični urad je zabeležil za leto 1994 kar 2900 knjig izdanih v Sloveniji in 950 časnikov. Te številke so za malo manj kot 20 odstotkov višje od prejšnjega leta. Med knjigami je zaznati dve tretjini izvirnih del, ostalo tretjino pa predstavljajo prevodi. Največ knjig (25%) je bilo s področja jezikoslovja, leposlovja in literarnih ved.

LJUBLJANA - Po ocenah strokovnjakov

manjka v Sloveniji 25.000 stanovanj in po sedanjem stanju ni dosti upanja, da bi se primanjkljaj znižal, saj je gostota novih gradenj na leto le tri nova stanovanja na tisoč prebivalcev. S tem je Slovenija na repu evropske lestvice. Trenutno je v Sloveniji 664.000 stanovanj, od katerih je le 77.000 (11 odstotkov) najemnih stanovanj. Strokovnjaki tudi pravijo, da bi se moralo popraviti razmerje do 3:1.

LJUBLJANA - Tretje uho je naslov dvojni kompaktni plošči kantavtorja Janija Kovačiča s podnaslovom Kratka zgodovina 1977-1993 v songih. Izbor sestavlja trintrideset njegovih del, med katerimi so se nekatere, predvsem iz prve dobe (Škofl'ca, Otroci samohranilk, Žare lepote), uvrstile med tkim. klasike slovenske glasbe.

LJUBLJANA - Od 1. januarja se je povečal uvoz rabljenih avtomobilov zaradi odprave posebne takse. Zanje je ob uvozu treba plačati le tretjino vrednosti avtomobila, medtem ko se dajatve za nove avtomobile sučejo od 49 do 57%. Marsikdo se sprašuje zakaj ta pocenitev, saj ima izgubo država, ki manj spravi v svojo blagajno, drugi pa se bojijo, da bo Slovenija postala evropska ropotarnica starih avtomobilov.

LJUBLJANA - Zavarovalnica Slovica je za letošnje leto izdala poseben koledar. Namesto največkrat običajnih slik z motivi slovenskih pokrajin, so letošnji koledar obogatili s slovenskimi zgodovinskimi grbi. Koledar izstopa tudi po tehnični izvedbi, saj barvni odtiski na grbih točno predstavljajo originalne.

DUNAJ, Avstrija - Pri založbi Böhlau je izšla v nemščini izpod peresa dr. Feliksa A. Bistra 400 strani debela knjiga o dr. Antonu Korošču, slovenskemu politiku in narodnemu voditelju. V njej je natančno analiziral zgodovinska dejstva, Koroščevo življenje in delovanje tako na Dunaju kot v Beogradu. Dr. Bister se je ukvarjal s to tematiko že dolgo vrsto let in je v Ljubljani vodil izpostavo avstrijskega inštituta za vzhodno in jugovzhodno Evropo.

3. seminar za učitelje slovenskih šol na južni polobli v Sloveniji

Državno tajništvo za Slovence v zamejstvu in po svetu v sodelovanju z Ministrstvom za šolstvo in šport R. Slovenije je tudi letos pripravilo tritedenski seminar za izpopolnjevanje učnih moči, ki učijo v slovenskih šolskih tečajih v Argentini in Avstraliji.

Iz Argentine so iz šol, ki delujejo pod okriljem Zedinjene Slovenije odšli na ta seminar: Danica Malovrh in Anica Mehle iz Balantičeve šole - San Justo, Monika Česarek por. Kenda in Irena Zarnik iz Prešernove šole - Castelar, Angelca Podržaj iz Rožmanove šole - San Martin, Lojzka Mehle iz Baragove šole - Slovenska vas - Lanús, Anica Arnšek por. Magister iz Aljaževe šole - S. C. de Bariloche, Marjan J. Loboda iz Slomškove šole - Ramos Mejía, Helena Skarlovnik iz Jurčičeve šole - Carapachay, Marija P. Štirn iz šole sv. Cirila in Metoda - Mendoza, Marija Fink por. Grintal iz dopolnilnega tečaja slovensčine - Mendoza, Alenka Magister, Luka Debevec in Štefan Godec iz Slovenskega srednješolskega tečaja „ravatelj Marko Bajuk“ - Buenos Aires in Marijana Jelenc iz tečaja „ABC po slovensko“ - Slovenska hiša - Buenos Aires.

Ob pristanku v Frankfurtu jih je z vso prijaznostjo sprejel in jim razkazal to veliko mesto delegat slovenskih dušnih pastirjev v Evropi g. Janez Pucelj. Na letališču Brnik pa jih je v četrtek, 11. januarja, sprejel državni sekretar za Slovence v zamejstvu in

po svetu prof. dr. Peter Vencelj s sodelavci in jim zaželel prirčno dobrodošlico v Sloveniji.

Gostje so se nastanili v hotelu Dolenjske Toplice, kjer bo potekal glavni del seminarja, nato pa imajo v načrtu študijske obiske raznih znamenitosti in lepote Slovenije. Tako so takoj v petek, 12. januarja, obiskali množična grobišča pobitih domobrancev v Kočevskem rogu. Za vse je bil obisk na ta sveti kraj izredno globoko doživetje, posebno še, ker so ga doživeli ob molitvi, recitacijah in pesmih.

O poteku seminarja in ostalih dejavnostih te skupine slovenskih učiteljev iz Argentine bomo še poročali.

Z.S.

SLOGA

Oddaja dva lokala
v pritličju svoje stavbe.

Informacije v glavni pisarni,
Bmé. Mitre 97, Ramos Mejía
Tel.: 658-6574 / 654-6438

Osebne novice

Rojstva: V Cipolettiju je bil 10. januarja rojen **Nikolaj Diez Makovec**, sin cont. Alberta in lic. Mari roj. Makovec.

9. januarja je bila rojena v Haedu **Valerija Zofija Fernandez**, hčerka Raula in ge. Danijele roj. Smole.

Čestitamo!

BARILOCHE

SLOVENSKA ŠOLA JAKOBA ALJAŽA: Ob zaključku šolskega leta se je končal tudi pouk naših slovenskih šolskih tečajev.

V otroškem vrtcu smo letos imeli pet otrok, poučevala pa je ena učiteljica.

Osnovna šola je štela 16 dijakov, učilo pa je šest učiteljic.

Srednješolski tečaj so obiskovali trije učenci, poučevala je ena učiteljica.

Za majhno slovesnost ob koncu šole so otroci uprizorili igrice „Račka“. Nastopili so Tatjana Ballester kot lisica, Mihaela Jerman kot Alenčiča, Aleksander Grohar je bil ježek in Nadja Magister račka. Seveda so pridno sodelovali in odgovarjali tudi mladi poslušalci. Po koncu igrice so vsi skupaj zapeli nekaj narodnih pesmi, pa še božične

pesmice ter slednjič prikazali tudi žive jaslice.

Slovenska šola je letos izdala svoj almanah „Utrinki iz Patagonije“. V prirčni zbirki so učenci Aljaževe šole pokazali nekaj sadov svojega učenja, ustvarjanja in doživetij.

28. KORALNI BOŽIČ: Spet se je predstavil v bariloški katedrali pevski zbor „Niños y Jóvenes cantores“ in predvajal dveurni božični koncert. Kot običajno so vsebino „koral“ izpolnile liturgične in božične pesmi, pri čemer si je dirigent Andrej Jan posebej prizadeval, da je našel stare, pozabljenе partiture iz kolonialnega baroka ter oživil in prikazal izvirno južnoamerikansko muziko. Prav tako je zbor izvedel štiri Haydnova dela, ki so ležala pozabljena dve stoletji. Med božičnimi pesmicami je občinstvo slišalo nemške in slovenske skladbe, pa tudi „villancicos“ iz Urugvaja, Argentine in Puerto Rica.

Koncert je začela že tradicionalna procesija s svečami. Veličastni Magnificat je uvedel božične napeve. Kot običajno je spremljala petje na orglah organistka Anica Arnšek Magister, letos pa je sodeloval tudi orkester južne čilske univerze, ki ga sestavljajo mlajši glasbeniki, in se je lepo vključil v koralno praznovanje.

Koncertu so prisostvovali občinski funkcionarji in odborniki, čilski konzul in gospa María Inés Cavanagh, ki si dosti prizadeva za napredek zbora.

V knjižnici Zedinjene Slovenije si morete sposoditi tudi slovenske videokasete. Med novimi so spominske prireditve ob 50 letnici holokavsta:

1. Teharje - Vetrinje.
2. Škofovi zavodi - Brezje - Kočevski Rog.
3. Veliki koncert v Cankarjevem domu - Resurrecturis.

Sposojevalnina za 1. teden je \$ 2.-

Knjižnica de odprta od ponedeljka do petka ob 16. do 20. ure.

SLOVENSKI SREDNJEŠOLSKI TEČAJ „RAVN. MARKO BAJUK“

sporoča,

da bodo v soboto, 2. marca, ob 9. uri sprejemni izpiti za 1. letnik.

Vsebina izpita: narek, branje, recitacija, pogovor v slovenščini.

V soboto, 9. marca: ob 14. uri seja profesorjev
ob 15. uri popravni izpiti
ob 17. uri vpisovanje
ob 18. uri začetna sv. maša

Pogoj za vpis v 1. letnik: predložitev spričevala o končani slovenski osnovni šoli in potrdilo o vpisu v argentinsko srednjo šolo.

Pogoj za vpis v ostale letnike: predložitev spričevala prejšnjega letnika in počitniška naloga: 15 dni počitniškega dnevnika (vsaj 2 lista ali 4 strani). Dijaki II. in III. letnika pa morajo predložiti tudi potrdilo o vpisu v argentinsko srednjo šolo. Opozarjamo starše in dijake, da se dijak, ki na dan vpisovanja ne bo izpolnil vseh navedenih pogojev za vpis, ne bo mogel vpisati v tečaj.

Vpisnina: \$ 10.- drugi otrok plača \$ 5.- tretji pa je vpisnine oproščen.

Sloga vrača tudi v letu 1996 zvestobo za zvestobo

Nagradno žrebanje v letu 1996:

2 LETALSKI VOZOVNICI BUE-LJU-BUE, med člani s KARTO SLOGA in naložbo \$ 200.- v navadni hranilni vlogi. POZOR! Člani s kartico SLOGA-MULTIRED imajo še enkrat več možnosti, da se jim sreča nasmehne. Berite naše oglase!

Sloga da več! V Slogi je moč!

TOMBOLA NA PRISTAVI - 3. marca

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliske vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchetto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 831-3546.

NEPREMIČNINE

IDEAL HOME - Nakup, prodaja, najemnine hiš, stanovanj, zemljišč. Tomaž Matičič - Budislav Jovanović, Esmeralda 1256, 1er. piso 3, Capital. Tel. 339-4597; 769-8109

ZOOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantes óseo-integrados; sreda in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk - Tel.: 762-2840.

Tel. 441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 Y. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 476-7991.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

AGRONOMIJA

Ureditelj vrtov, balkonov in parkov (técnica en jardinería y floricultura) - Milena Bevk - tel. 664-8436.

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319.

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574 / 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574 / 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4 - za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

NA SVIDENJE!

KER BO TISKARNA ZARADI POČITNIC ZAPRTA, BO NASLEDNJA ŠTEVILKA NAŠEGA TEDNIKA IZŠLA 22. FEBRUARJA.

OBVESTILA

NEDELJA, 3. marca:
TOMBOLA na Pristavi

POČITNIŠKA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. Steze, ceste. 5. Kar imam. 9. Kraj v Mali Aziji, opeva ga Homer. 14. Eden od petih glavnih človekovih čutil. 17. Glavni števec. 18. Stran neba. 20. Neslišno. 21. Odprtina v ogradi. 22. Hunski kralj. 23. Samo ene. 24. Zagon, polet. 25. Ta in tudi oni. 26. Omotano. 27. Tistim. 28. Obarvani z barvo kamilice. 30. Glavno mesto Štajerske. 32. Znotraj prazen. 34. Slovenska narodna drevesa. 35. Teža ovojnine nekega blaga. 36. Omamno sredstvo, lahko vnetljiva tekočina. 37. Pravno upravičeno. 41. Vislice. 44. Osnovna sestavina kisa. 45. Svetopisemska osebnost. 46. Trije enaki soglasniki. 47. Vrsta jedi. 48. Znižana nota E. 49. Vodne živali. 50. Danes zvečer. 52. Solze toči. 53. Zopet. 54. Cenjena pijača. 55. S svinčnikom upodobljene. 56. Ime matere Device Marije. 57. Najslavnejši grški junak pred Trojo. 58. Travnate barve. 59. Zajedalci na glavi, tudi v obleki. 60. Premer cevi in izstrelka orožja. 62. Nezamegljen. 63. Odkritosrčno. 67. Sem obveščen. 68. Bojevnik. 69. Stranski del telesa, mn. 70. Eden ob ustanoviteljev Rima. 71. Stranski produkt pri izdelavi sladkorja. 74. Slonov podočnik. 75. Okvara na tkivu. 76. Majhni okrogli madeži. 77. Na kratko naznani, pove. 78. Ton, zven. 80. Pogojna oblika pom. glagola. 81. Stara mera za pijačo. 82. Uradni znak za italijansko valuto. 83. Redovnicam. 85. Tropski sadež. 87. Zbadajo. 88. Nepravilčen. 90. Potem. 91. Vrsta hrane. 92. Obarvan kot zemlja. 93. Glavno mesto Francije. 94. Pospravljen. 98. Neprijetnega okusa, trpek. 101. Ujemanje glasovnih skupin pri verzih. 102. Igra s kartami. 104. Temen del dneva. 105. Se plazi. 106. Žensko ime. 108. Obrtnik. 109. Žensko pokrivalo pri narodni noši. 110. Prvi človek. 111. Eden od apostolov. 112. Pokrite, pogrnjene. 113. Stična točka robov. 114. Član družine. 115.

Žensko ime. 116. V preteklem letu. 117. Zelo cenjene gospe.

Navpično: 1. Razbitje. 2. Človek. 3. Poklic Jezusovega rednika. 4. Poseduje. 5. Pri šahu premaga. 6. Pijan. 7. Vrh v Julijskih Alpah. 8. Žensko ime. 9. Vodja športnega moštva. 10. Krmil, hranil. 11. Materin drugi mož. 12. Japonski denar. 13. Eden od kontinentov. 14. Bajna bitja. 15. Predmestje Domžal. 16. Zveni, zamolklo buči. 18. Priprava za ustavljanje vozila. 20. Brez osvetlitve. 26. Rob zemlje ob morju. 27. Odrešen, osvobojen. 29. Tak, ki se upira oblasti. 31. Odisejeva domovina. 33. Naročje slame. 34. Drsač se premika. 37. Pravilo, pravni predpis. 38. Dva člana evropskega naroda na britanskem otočju. 39. Stara beseda za prestol. 40. S plugom obrača zemljo. 41. Pripadnik oborožene sile. 42. Staro ime za Ljubljano. 43. Divji pes mrhovinar. 44. Domača žival. 45. Narejen iz lanu. 48. Hribovita pokrajina v sev. Grčiji. 49. Praščji gobec. 51. Osje gnezdo. 53. Osnutek, naris. 54. Prijeto razpoložen. 55. Iz Rusije (ž. oblika). 57. Država v Afriki (severovzhodno). 58. Brez šale. 61. Ime nekaterih ruskih carjev. 62. Solze točim. 63. Električno nabiti atomi ali atomske skupine. 64. Žensko ime. 65. Nedoločni števec. 66. Priprava za ometanje. 68. Nezdrav. 69. Omalovažujoč naziv za žensko. 71. Tišina. 72. Islamski princ. 73. Se premika po zraku. 76. Ropotaj (z bičem, z izstrelki). 78. S silo zadrževano sovraštvo. 79. Nedoločnik pomožnega glagola. 81. Kroglica iz biserne matice. 84. Doživeti. 85. Župnija. 86. Imenitni ljudje. 87. Preteče, grozeče. 89. Dam nazaj. 90. Prevleče z mehko stvarjo. 91. Oglašati se po kravje. 93. Dobro krmilen. 95. 4. Sklon glavnega števnik. 96. Ne maram. 97. Naočniki. 98. Tresenje zraka, ki ga naše uho dojem. 99. Šolske

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nac. de la Propiedad
Intelectual N° 85.462

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 60; obmejne države Argentine 90
USA dol.; ostale države v obeh Amerikah
100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Av-
stralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za
pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno
pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:
TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 307-1044
(1101) Buenos Aires

ocene. 100. Svetopisemska oseba (v zvezi s
skledo leče). 101. Zgornji del prsnega koša.
103. Ovcin samec. 107. Prislov kraja (kam).
108. Debela palica. 109. Tla v hiši.

